

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

2025-11-17

Ärendenummer
NV-97136-24

Sammanfattning av anteckningar för referensgrupp dialog 2 Förslag till nationell plan för naturrestaureringsförordningen

Plats: På Naturvårdsverkets kontor i Stockholm
Datum: 2025-11-04

Det här är en sammanfattning av anteckningarna från referensgruppsmötet den 4 november 2025. Sammanfattningen är AI-genererad och en mer detaljerad variant finns. Syftet med mötet var att deltagarna bidrog med sina erfarenheter, kunskaper och perspektiv till den nationella planen för naturrestaurering.

ARRANGÖRER

Naturvårdsverket (NV)
Jordbruksverket (JV)
Skogsstyrelsen
Havs- och vattenmyndigheten (HaV)
Boverket

DELTAGARE

Birdlife	Stora Enso
Business Biodiversity (BB)	Sveaskog
Energiföretagen	Svenskt Friluftsliv (SvF)
Fältbiologer (Fä)	Svenskt Näringsliv (SN)
Göteborgs universitet (GU)	Sveriges Allmännytt (SABO)
Kungliga Skogs- och	Sveriges fiskares
Lantbruksakademien (KSLA)	producentorganisation (SF)
Life2Taiga (L2T)	Sveriges Hembygdsförbund (HBF)
LRF	Sveriges kommuner och regioner
Lunds Universitet (LU)	(SKR)
Länsstyrelsen (LST)	Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
Mittuniversitetet (MittU)	Umeå Universitet (UU)
Naturskyddsföreningen (NF)	Vattenfall
Skogsindustrierna (SI)	WWF

Känner du/ni igen bilden?

Deltagarna känner delvis igen bilden men pekar på flera brister. De menar att nuläget och målnivåer är otydliga, att kunskapsluckor finns (särskilt marint) och att landskaps- och helhetsperspektiv behöver stärkas. Flera ifrågasätter referensnivåer för skogs- och jordbruk, hur generell hänsyn och ickeförsämring ska mätas, samt omfattningen av undantag. Deltagarna efterfrågar tydligare koppling till miljömål och relaterad politik, bättre data och uppföljning med nyttjande av befintlig kunskap, samt lärdomar från tidigare arbete.

Behöver den kompletteras och i så fall hur?

Enligt deltagarna behöver den även kompletteras genom tydligare åtskillnad mellan mål och krav, definierade begrepp samt konkretiserade målnivåer och arealer med enhetliga mått. Deltagarna vill se mål och ansvar även för statliga myndigheter och bolag, klargjorda roller, finansiering och en botten upp ansats. Åtgärder för arters livsmiljöer som vägkanter och kraftledningsgator och ett bredare samhälls- och policyperspektiv med målkonflikter bör inkluderas. För marina frågor krävs fördjupning med Havsmiljödirektivet och kunskapsluckor. Systematisk datauppföljning och bättre nyttjande av data behöver stärkas, liksom kommunikationen.

Är det någon/några åtgärder du saknar för att nå målen? Vilken/vilka?

Avseende åtgärder anser deltagarna att samordningen behöver stärkas med regionala åtgärdssamordnare och med lärdomar från biosfärsområden, och att finansieringen breddas så att även banker och bolag bidrar. Deltagarna vill också att sandblottor bevaras och skapas i betesmarker och längs vägkanter, att alléer planteras för att knyta ihop områden och att särskilt skyddsvärda träd friställs. Vidare anser dom att strategiska platser för nya träd bör pekas ut till exempel i vägkanter med stöd av kartor från arbetet med grön infrastruktur. Dessutom behöver rådgivningen i skog och jordbruk lyftas från gårdsnivå till landskapsnivå och den framgångsrika rådgivningen i vattenprojekt fortsätta. Deltagarna efterfrågar även restaurering av vattendrag, ett nationellt program för kunskapsinsamling med tydligt prioriterade undersökningar som rör till exempel död ved samt bättre kartering av livsmiljötyper på privat mark. Slutligen lyfter dom naturvårdsbränning där det är lämpligt.

Hur kan åtgärderna utvecklas/förbättras för att nå målen?

Enligt deltagarna finns potential att utveckla och förbättra vissa åtgärder, såsom vinterbete i södra Sverige, prövning av virtuella stängsel och tydlig markering för besökare, samt anpassade ersättningar och variation i betestryck. I skog föreslås att befintliga värden bevaras, krav inte urholkas, och riktade föreskrifter införs (kantzoner, konnektivitet, gröna korridorer) med prioritering via grön infrastruktur. Finansieringen bör breddas (stat, EU, frivilliga naturkrediter) med certifiering, mätbarhet och kostnadssättning. Administrationen behöver

förenklas, särskilt tillstånd för vattenrestaurering (mer anmälan än tillstånd; översyn av 11:12/12:6) och CAP-stöd. Samordning och kunskap stärks genom åtgärddssamordnare, nationellt kompetenscenter, bättre indikatorer och en nationell inventering; koppla även till klimatanpassning och lokal förankring.

Vilka är de viktigaste konsekvenserna av de åtgärder som presenteras? (Positiva såväl som negativa)

Deltagarna lyfter olika positiva konsekvenser med de åtgärder som presenteras, till exempel förbättrade ekosystemtjänster (vattenreglering, lokalklimat, biodiversitet), stärkt folkhälsa och rekreation, klimatanpassning (dagvatten, översvämningsskydd), ökad konnektivitet i landskapet, nya jobb och yrkesutbildningar, lokal mobilisering och frivilliga projekt, alternativa värdekedjor och turism. Samtidigt nämns även negativa konsekvenser och utmaningar, såsom minskad tillgång på skogsråvara och påverkan på produktion i skogs- och jordbruk, kostnader och långsiktigt skötselbehov, administrativ börda och otydligheter i tillstånd/lagstiftning (icke-försämring), rättsprocesser och rådighetsfrågor, målkonflikter (ex. vattenkraft, fiskeri, exploatering/bebyggelse), risk att projektbaserade stöd gynnar större aktörer, osäker finansiering och effekter som tar lång tid.

Hur kan uppföljningen utvecklas/förbättras för att nå målen? (saknas någon övervakning?)

Avseende hur uppföljningen kan förbättras och utvecklas menar deltagarna att den först behöver en tydlig startpunkt (baseline) och gemensamma, enkla indikatorer för "gott tillstånd", gärna anpassade regionalt. Dessutom behövs ett smidigt rapporteringssystem där åtgärder och effekter kopplas ihop och återkopplas till brukare. Samtidigt behöver data hållas ihop: bättre datavärdskap, kvalitetssäkring och system som funkar ihop. De föreslår också att nyttja Artportalen, medborgarforskning och fjärranalys/AI, men med bra validering och fältdata. Slutligen efterlyser deltagarna tydligare ansvar, bättre IT-stöd och långsiktig finansiering, inte minst för miljöövervakning och tillsyn i vatten.

Hur ser du på vår tolkning av icke-försämringskraven och dess undantag i artikel 4, 5, 6, 7 och de åtgärder vi föreslår?

Deltagarna menar även att tolkningen av icke-försämringskraven behöver bli tydligare och kopplas till biogeografisk nivå och inte enskilda objekt. Samtidigt vill de skilja mellan skogs- och jordbruk samt betona att bevara ofta är effektivare än återskapa. Dessutom upplevs det finnas oklara undantag och ansvar som läggs på verksamhetsutövare och bristande rättssäkerhet där konsekvensutredning och remiss krävs. Slutligen efterlyser de synk mellan juridik och ekologi, förenklingar i vattensidan och försiktighet med natur-/biokrediter.

Vad skulle en avsevärd försämring kunna innebära för de olika ekosystemen?

Deltagarna anser att en avsevärd försämring skulle kunna leda till bruten konnektivitet, isolerade livsmiljöer och kollapsande populationer—särskilt när landskapet kring små värdekärnor utarmas. I hav och vattendrag handlar det om

övergödning och barriärer, där restaurering kan innebära tillfälliga försämringar. De efterlyser miljöspecifika riktlinjer och prioriterad lokal nivå.

Vad är otydligt i dialogunderlaget och hur kan det bli tydligare?

Angående dialogunderlaget uttryckte deltagarna att kostnader, finansiering och resurser är otydliga; indikator–effektkopplingar (särskilt i skog), nivåer och data saknas; begrepp behöver förklaras (livsmiljötyp vs bevarandestatus, konnektivitet, året 1995). De efterlyser konsekvensutredningar, enkel teknik, landskapssamordning, prioriteringskartor, fortsatt transparens och återkommande dialog/uppföljning.

Vad är det viktigaste du vill skicka med?

Deltagarna uttryckte flera aspekter som togs med från mötet, såsom behov av tillgängliga GIS- och arealunderlag, tydlig prioritering och lokalt förankrat genomförande. De vill se incitament och frivilliga insatser framför sanktioner, klargöra vad som är bindande krav och frivilliga åtgärder, icke-försämring och referensarealer. Planen bör konkretiseras, visa konsekvenser och kostnadseffektivitet, samt samordnas mellan sektorsmyndigheter på landskaps-/regional nivå. De lyfte rolltydlighet (inklusive kommuner), fortsatt dialog, utbildning/rådgivning, attityder till utförare, samt en nulägesbild med uppföljning och innovativ övervakning. Viktigt är att allt hänger ihop, hantera målkonflikter och synergier samt kvalitetssäkra civilsamhällets insatser.

Vad kan din organisation bidra med?

De deltagande organisationerna erbjöd sig kunna bidra på olika sätt, till exempel genom ideellt restaureringsarbete, lokal kunskap, forskning, utbildning, övervakningsmetoder och konsekvensanalyser. Även regional och kommunal samordning liksom näringslivets insatser, certifiering och finansiering, kommunikation till allmänheten samt utveckling av åtgärder i skog och vatten.

Vad är det viktigaste du har hört från andra idag?

Slutligen sammanfattades viktiga aspekter från mötet, såsom behovet av tydlighet från mål till genomförande – med prioriteringslistor, enkel kommunikation och fokus på omfattning. Dessutom efterfrågades bättre data, nulägesbild, kvalitetssäkring och övervakning. Vidare togs finansiering upp: privat kapital, smarta betalningsmodeller, positiva drivkrafter och tydlig återkoppling. Deltagare belyste även landskapsperspektivet och samverkan mellan myndigheter, civilsamhälle och näringsliv, med lärande arbetssätt och internationella utblickar. Deltagare lyfte också att bevarandet ofta är billigare än att restaurera marina- och naturområden. I överlag tryckte deltagare på att det är viktigt att regeringen skickar en remiss på förslaget.